

Bajer: Den ærede Ordfører bebrejdede det ærede Medlem for Vejle Amts 3dje Valgkrets (Falkenstjerne), at han for meget tog storpolitiske Hensyn. Jeg har ikke faaet dette Indtryk, paa mig have Forhandlingerne gjort et ganske andet Indtryk. Jeg synes, der snarere kunde være Grund til at sige, at der ses alt for smaat paa det store eller alt for stort paa det smaa — for at bruge et Udtryk af en afdød Kollega, der sad der, hvor den ærede Ordfører nu sidder. Der er gaaet Rygter om, at denne Sag lagde man megen Vægt paa fra forskellige Sider, at den ligesom skulde drage et nyt Stelmærke mellem Grupperne, noget lignende som da der blev valgt Snekastningsudvalg i Fjor, men jeg kan ikke indse, at den Forhandling, der hidtil er ført om denne Sag, har højnet sig meget over Spørgsmaalet om, hvem der skulde være Medlem af Snekastningsudvalget. Dersom en fremmed — jeg vil ikke sige en Europæer, thi det Ord „europæist“ er ikke altid vel hørt, men jeg vil sige: dersom en Amerikaner kom ind i denne Sal og havde hørt, at der her skulde føres en Forhandling, som man interesserede sig overordentlig meget for, vilde han blive i højeste Grad stuftet. Han vilde høre, at det her egentlig kun gjaldt et Lønningsspørgsmaal, Spørgsmaalet om en Departementchef mere eller mindre, om nogle saa Tusind Kr. mere eller mindre i Statskassen, men det væsentligste ved Spørgsmaalet vilde han slet ikke komme til at høre noget om, og det forekommer dog mig, at der nok kunde være Anledning til at benytte Besligheden til at komme ind derpaa netop i dette Øjeblik, da vi se, at Spørgsmaalet om Statens Afstillelse fra Kirken staar paa Dagsordenen i det øvrige Europa, og da vi have faaet Meddelelse fra Paris om, hvorledes det der gør sig gældende i Storpolitikken. Jeg skal straks erklære, at jeg hverken i den ærede Ordførers Begrundelse eller i det, vi have hørt af det ærede Medlem for Vejle Amts 3dje Valgkrets, kan finde noget Støttepunkt for min Afstemning. Man kan jo stemme for og imod en Sag af meget forskellige Grunde, men naar man ikke kan finde sit Standpunkt udtrykt i det, der hidtil er kommet frem, anser jeg det for ens Bligt at begrunde sin Afstemning og sige, hvilket Standpunkt man staar paa. Mit Standpunkt er i Korthed det amerikanske. Jeg tror ikke, det er heldigt, hvad der staar i Grundlovens § 3, hvorved vi have faaet en Statskirke, som kaldes Folketirken. Jeg tror, at Religionen maa være en fri Sag. Det er Betingelsen for, at den kan være sand, det ligger i selve Religionens Væsen. Men selvfølgelig vil jeg være med til, hvad der

kan gøres for at bringe denne Grundlovsbestemmelse ud, saa at enhver faar sit, at Troen faar sit og Viden sit. Det er fra dette Synspunkt noget, der hører til det besynderligste i vor Forfatning, at vi have et Kirke- og Undervisningsministerium — det er det eneste Dobbeltministerium, vi have — hvori de to Ting ere forenede, som efter min Mening allermindst burde forenes. Jeg kan tænke mig en fortrinlig Undervisningsminister, som paa Grund af sit Forhold til Folketirken ikke godt kan være Kirke- og Undervisningsminister, men hvorfor skulde man dog saa formene en saadan Mand at være Undervisningsminister? Jeg kan ogsaa tænke mig en Kirkeminister, som vilde være meget ilde anbragt som Undervisningsminister. Naar der nu altsaa her foreligger et Forslag, hvor vi kunne gøre et Skridt i Retning af at drage Skellet dybere, drage Grænsen skarpere, mellem Troens og Videns Omraade, mellem Kirken og Staten, saa tror jeg, vi skulle gøre det. Der er naturligvis intet i Vejen for, at der ifølge Grundlovens § 13 kan ansættes en Kirkeminister og en Undervisningsminister, det kan ske, men der skal en Lov til for at faa særlige Departementer for Kirkevesenet og for Undervisningsvesenet, og hvis de ikke ere oprettede i Forvejen som særlige Departementer, vil det senere hen blive vanskeligt at faa disse 2 særlige Ministerier, og dette forekommer mig at ville være et Overgangstrin til den Grundlovsforandring, som jeg haaber, vi en Gang ville faa, at Kirken som i Amerika bliver adskilt fra Staten. Derfor hilser jeg dette Forslag som et Skridt, man gør i den rigtige Retning, og det forekommer mig da, at det er af underordnet Betydning, om man behyrder Statskassen med nogle saa Tusind Kr. mere eller ikke. Dertil hører jo tillige, at ikke alene Kirken adskilles fra Staten, men ogsaa, at Kirken adskilles fra Skolen, der maa være og altid vedblive at være en Stats Sag. Det er altsaa paa ingen Maade af de anførte underordnede Hensyn, jeg stemmer for dette Lovforslag, men det er, fordi jeg tror, at der her er en Beslighed, som sjælden gives til at forberede den største Reform, at Kirken stilles fra Staten, saa at Religionen helt bliver en Privatsag, og at ligeledes Skolen stilles fra Kirken.

Falkenstjerne: Jeg skal først henvende et Par Ord til det ærede Medlem fra Listed (Sagb), som optraadte mod mig paa Logikkens Bøgne, og sige til det ærede Medlem, at hvis det ærede Medlem kunde garantere mig, at Kirkeraadet og den Politis, som Kirkeraadet har været Talsmand